

KOŠÁTKOVÁ Anna

České království v kronice Otakara Štýrského

Diplomová práce

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin

Praha 2015, 205 str. (163 text + 42 příl.)

Posudek vedoucího práce

Rýmovaná kronika Otakara Štýrského se řadí k pramenům zvláštní povahy. Její koncepce i množství snesených detailů zaměstnávají celé generace jednak historiků, jednak jazykovědců, neboť všech jejích bezmála 100 000 veršů (některé partie se patrně nedochovaly) je vypsáno v národním německém jazyce, takže v tomto ohledu se srovnatelně blíží „našemu“ tak řečenému Dalimilovi. Zájem Anny Košátkové o Otakarovo dílo má dlouhodobý ráz a nese rysy systematickosti. V předkládané diplomové práci se uchazečka soustředila na ty partie Otakarovy „kroniky“, které se nějakým způsobem dotýkají českých zemí a zejména jejich vládců z přemyslovského rodu. Jelikož Otakar pojal své sepsání jako mohutnou fresku historie střední Evropy (s exkurzy do Itálie, ale i Francie aj.) zhruba od poloviny 13. do počátku 14. století, kdy čeští králové (Přemysl Otakar II. a Václav II.) podvkrát dosáhli skutečně velmocenského postavení, sehrává v jeho líčení právě „česká karta“ významnou, mnohdy prioritní roli, a to zejména v momentech, kdy se střetávali s Habsburky, středobodem a hlavními hrdiny Otakarových veršů.

Úctyhodným výkonem je už vlastní porozumění Otakarově němčině a jeho často neúměrně rozvláchným a barvitě okrašlovaným vývodům. V dalším sledu je to chápání Otakarových tvrzení v dobových souvislostech, tj. hledání míry jeho „pravdomluvnosti“ alespoň tam, kde ověření dovolují jiné prameny. Právě v tom spočívá jedno z těžišť předkládané práce, když předtím v prvních kapitolách autorka seznámila s použitou metodikou, s „otakarovskou“ historiografií (včetně českých příspěvků) a se zařazením veršovaných kronik do kontextu literárních a historických žánrů. V omezeném rozsahu svého výzkumu se samozřejmě nemohla rovnoměrně dotknout všech pasáží, které by si zasloužily pozornost, takže volila (jinak ani nebylo možné) cestu důkladných sond, tak jak pilný tvůrce Otakar, původem štýrský ministeriál se vztahem k Lichtenštejnům a potažmo Habsburkům, viděl plynout události ze své optiky. Přemíra jeho neuvěřitelně detailních informací přitom

dodnes vnáší otázku, do jaké míry lze jeho sdělením důvěřovat. Nějakého platnějšího zevšeobecnění se asi stěží dočkáme, neboť na jedné straně fabulace, na druhé solidně podložené popisy se stěží vtěsnají pod jednu střechu.

S těmito úskalími se Anna Košátková vyrovnala a zdařilou se ukázala rovněž volba jejích sond. Začínají, spíše jako úvod, Václavem I., a pokračují tématy svázanými s Přemyslem Otakarem II. (král a babenberské země, král a Uhry, konfrontace s Rudolfem Habsburským) a Václavem II. (opět v podobném výběru). Právě v těchto momentech se ukazuje, jak byl zacílen pohled vnějšího pozorovatele a čím se lišil např. od Zbraslavské kroniky. Kromě toho, že to oživuje výklady české historie a nabízí látku k přemýšlení, se tím nabízí důležitý komparativní prvek, s nímž je třeba pracovat. V dalším pokračování nechybí ani kapitola o Václavovi III. a závěrečná, šestá kapitola se věnuje dalším, to však již skromnějším aspektům Otakarových věcných zájmů, opět ve výběru šlechtě, městům a „lidu“.

Diplomová práce Anny Košátkové výrazně přispívá k poznání Otakarovy kroniky jako díla historického i literárního. Zvláště oceňuji autorčiny převody středověké veršované němčiny do moderního českého protějšku. Co je však hlavní a podstatné, Anna Košátková předložila důkladné, promyšlené a původní dílo, které zase o něco více přispívá k pochopení „českého“ 13. století v širších, nanejvýš politických souvislostech. Práce obsahuje všechny potřebné náležitosti a již letmý pohled na seznam pramenů a literatury prokazuje, na jak solidních základech tato diplomová práce stojí.

Proto rád navrhuji, aby diplomová práce Anny Košátkové *České království v kronice Otakara Štýrského* byla oceněna stupněm výborně.

Praha, 29.7.2015

prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.